Právo - Licencia, licenčná zmluva, multilicencia, školské a študentské licencie :)

Právo na používanie programu (nie úpravu jeho zdrojového kódu).

Vzhľadom na to, že vytvorenie softvéru je činnosť náročná ako na čas, tak i na duševné a finančné prostriedky a vytváranie jeho kópií je veľmi jednoduché, je potrebné autorov pred touto nekalou činnosťou chrániť. Vytvorený softvér je **intelektuálnym vlastníctvom** svojho tvorcu a programátor alebo firma, ktorí ho vytvorili, majú naň **autorské právo**. Získajú ho na základe **autorského zákona**, ktorý tvorcu softvéru chápe ako autora diela a určuje mu práva i povinnosti. Podľa tohto zákona je právom autora rozhodovať o tom, ako sa bude jeho dielo šíriť a používať. Ak kupujeme od autora aplikáciu, nekupujeme ju ako celok so zdrojovým kódom a právom na akékoľvek úpravy, ale za finančnú protihodnotu získavame len **licenciu** – právo na používanie.

Licencia spravidla obsahuje informáciu:

- o tom, že program môžeme inštalovať iba vtedy, ak súhlasíme so všetkými podmienkami **licenčnej zmluvy**[1]. Text zmluvy býva zvyčajne zobrazený v prvých krokoch inštalácie a bez jeho potvrdenia nemôžeme ďalej inštalovať[2],
- **o spôsobe použitia diela** – za akých podmienok môžeme program používať a rozširovať (bežne je ďalšie rozširovanie prísne zakázané, niekedy s výnimkou záložnej kópie),
- **o rozsahu licencie** – aký je počet počítačov, na ktorých môžeme súčasne program používať (štandardne jeden),
- **o čase**, **na ktorý autor licenciu udeľuje** (trvalá, dočasná, časovo obmedzená a pod.),
- **o odmene** alebo spôsobe jej určenia, ak sa autor a nadobúdateľ nedohodli na bezodplatnom poskytnutí licencie,
- o tom, za čo preberá a za čo nepreberá **zodpovednosť tvorca programu** – spravidla nepreberá zodpovednosť za nič, pokiaľ mu to dovolia zákony krajiny, v ktorej je softvér predávaný.

Softvérová licencia sa zvyčajne vzťahuje na jeden počítač. Ak má firma niekoľko počítačov, potrebuje licenciu na každý z nich. Nemusí však kupovať program na každý osobitne, pretože zvyčajne je lacnejšie kúpiť **multilicenciu** na niekoľko počítačov.

Špeciálnou kategóriou licencií sú **školské a študentské licencie**, ktorých cena zvyčajne predstavuje len časť ceny licencií komerčných (prípadne je zdarma) ale neumožňuje používanie príslušného programu na komerčné účely – pomocou programu s takouto licenciou nemôžeme vytvoriť produkt, ktorý by sa potom predával.

Poznámka

Rovnako ako sú autorským zákonom chránené počítačové programy, sú ním chránené aj obrázky (niekto do ich nakreslenia musel investovať čas a talent), fotografie, texty (knihy) a, samozrejme, hudba a filmy. Mnohé z týchto „diel" sú dostupné aj prostredníctvom Internetu, no vždy je potrebné zistiť, či a aké právo máme na ich využívanie (prehrávanie, ďalšie rozširovanie a pod.).

[1] Licenčná zmluva je vo všeobecnosti považovaná za zmluvu, na základe ktorej jedna zmluvná strana poskytuje druhej zmluvnej strane súhlas na používanie určitého predmetu práva duševného vlastníctva.

[2] Paradoxom je, že k licencii sa väčšinou dostaneme až vtedy, keď máme program zakúpený a pokúšame sa ho inštalovať.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania